
Domácímu násilí se věnuje málo pozornosti, myslí si většina obyvatel ČR

Tisková zpráva, 24. listopadu 2020

Domácí násilí je problém a věnuje se mu málo pozornosti, myslí si drtivá většina obyvatel Česka

Většina běžné populace vnímá fenomén domácího násilí jako závažné či podstatné téma zasahující významnou část společnosti. Zlehčují ho spíše muži. Fyzické i psychické násilí může dle většiny dotázaných způsobit stejně závažnou újmu. Naproti tomu sexuální násilí ve vztahu dle názoru Čechů tak zásadní šrám na oběti nezanechá. Vyplývá to z kvantitativního výzkumu [Nadace Vodafone](#), na kterém spolupracovaly výzkumnice z [Fakulty humanitních studií Univerzity Karlovy](#) a [Sociologického ústavu AVČR](#).

Cílem výzkumu „Problematika domácího násilí optikou české populace“ bylo zmapovat, co veřejnost chápe jako domácí násilí, jaké jsou její postoje k závažnosti jednotlivých projevů domácího násilí a jakou ochotu mají lidé kontaktovat vybrané instituce či organizace v případě zjištění, že někdo z jejich blízkých zažívá domácí násilí. Výzkum provedla agentura FOCUS na reprezentativním vzorku populace ČR starší 18 let ve dnech 23. října – 1. listopadu 2020.

Málo se o tom mluví

Drtivá většina dotázaných (85 %) považuje domácí násilí za závažné či podstatné téma. Téměř dvě třetiny (62 %) jej považují za téma, kterému není věnováno dost pozornosti. Myslí si to především ženy (73 % ženy vs. 50 % muži), osoby v domácnosti, v přibližně 65 % případů si to myslí lidé starší 65 let, důchodci, a studenti. Fenomén domácího násilí označily za závažné téma nejčastěji ženy se středoškolským vzděláním s maturitou nebo výučním listem. Obecně lidé s vyšším vzděláním vnímají téma jako závažnější. Jako přeceňované téma (15 %) domácí násilí pak vnímají spíše muži (21 %), lidé se základním vzděláním a z hlediska profese lidé manuálně pracující či majitelé menších firem (20 %). „Výsledky výzkumu ukazují, že pro českou populaci domácí násilí stále představuje vážný problém, přetrvává ale i rozdílné vnímání závažnosti tohoto problému mezi muži a ženami, a to i když mají např. stejnou úroveň vzdělání. Ženy, proti nimž se sledované typy násilného chování častěji obracejí, jej jako závažné téma vnímají v 73 %, pouze 3 % žen jej vnímají jako téma přeceňované,“ říká spoluautorka výzkumu [Blanka Nyklová](#) ze Sociologického ústavu Akademie věd ČR.

Škrčení napáchá podle české populace víc škody než sexuální násilí

Co se týče újmy, kterou konkrétní násilné chování může způsobit, téměř 90 % české dospělé populace vnímá vyhrožování zabitím, škrčení i použití fyzického násilí vůči dětem s úmyslem ublížit partnerovi či partnerce za násilné chování, které může způsobit velmi vážnou újmu. Výraznou újmu obětem podle výzkumu způsobí i facky, rány pěstí nebo kopání (73 %) či zakazování styku s rodinou a přáteli (66 %). Naopak to, že partner druhému kontroluje třeba sociální sítě, napáchá dle názoru respondentů výrazně nižší škody (29 %). Za pozornost stojí pohled Čechů na sexuální násilí v partnerských vztazích. Větší část populace soudí, že velmi závažnou újmu způsobí oběti spíše škrčení než nucení k sexu a k nevyžádaným sexuálním praktikám.

Názor na závažnost jednotlivých typů násilného chování se mírně liší podle pohlaví. Většinu sledovaných projevů násilného chování považují za závažnější ženy. Všem typům násilného chování pak přiřkládají nižší míru újmy ti, kteří domácí násilí považují za okrajové téma či se k němu neumí vyjádřit.

Tabulka největších rozdílů mezi pohlavími

MÍRA POTENCIÁLNÍ VELMI ZÁVAŽNÉ ÚJMY MUŽI ŽENY

facka, pohlavek, rána pěstí, kopání, tahání za vlasy, smýkání za vlasy 65 % 81 %

nucení k sexu nebo sexuálním praktikám, které nejsou vítané nebo jsou ubližující 59 % 79 %

křičení, nadávky, ponižování, kritizování, obviňování, urážky, vyhrožování 40 % 61 %

Za podstatné naopak Češi nevnímají ekonomické násilí, kdy partner či partnerka omezují druhému přístup ke společným financím, nebo zabírají druhému v práci či ve studiu. „Je pochopitelné, že ve srovnání se škrčením či jinými formami fyzického násilí může ekonomické násilí působit jako méně závažné. Proto je nutné upozornit na to, že se většinou v konkrétních případech jedná o kombinaci více typů násilného chování, a právě ekonomické násilí může velmi závažně ztížit možnosti odchodu – když nemáte přístup k vlastním penězům, je těžké se stěhovat,“ říká spoluautorka výzkumu [Dana Moree](#) z Fakulty humanitních studií Univerzity Karlovy.

Facka je fackou ve městě i na venkově

Z výzkumu vyplývá, že vnímání závažnosti problematiky domácího násilí i nebezpečnosti jednotlivých druhů násilí se neliší napříč českými regiony a výrazné rozdíly nejsou ani mezi městy, menšími obcemi či venkovem.

Nepotvrzují se tedy představy o tom, že by nadávky nebo ponižování ze strany partnera či partnerky byly tolerované kvůli možným krajovým zvyklostem či tradicím.

Kde hledat pomoc

Výzkum také zjišťoval, jak by lidé reagovali a kam by se obrátili, pokud by zjistili, že domácí násilí ohrožuje někoho z jejich blízkých. Obecně lze říci, že velkou důvěru v řešení problémů domácího násilí lidé vkládají do policie. Muži by vyhledali častěji pomoc policie u všech typů násilí (fyzické, psychické, sexuální, sociální i ekonomické). Naproti tomu ženy by častěji než muži vyhledaly psychologickou pomoc i pomoc v rodině či u přátel, a to ve všech typech násilí vyjma případů sexuálního násilí. Zřejmě vzhledem k jeho tabuizaci by spíše než rodinu kontaktovaly psychologickou pomoc. Zajímavostí také je, že nejaktivněji by na situaci svých blízkých ohrožených násilím reagovali mladí lidé ve věku 18 - 24 let a zejména studenti.

O studijním programu Studia občanské společnosti FHS UK :

Na výzkumu se podílel studijní program – Studia občanské společnosti FHS UK . Cílem programu je připravit odborníky na problematiku občanské společnosti a neziskového sektoru v ČR i v zahraničí. Studijní program je jediný nejen na UK, ale i v ČR. Program je oborově zaměřen zejména na sociologii, ale vychází také z poznatků politologie, ekonomie, filosofie a antropologie. Ve studiu je kladen důraz na relevantní přístupy v teoriích občanské společnosti, v organizační teorii, mikrosociologii a v sociální politice, na metodologii sociologického výzkumu a na znalosti aktuální situace a praktických problémů v této oblasti. Více informací najdete zde: <https://fhs.cuni.cz/FHS-2141.html>

Kontakty:

- Dana Moree, studijní program Občanské společnosti FHS UK, M: 728 979 852, dana.moree@fhs.cuni.cz
- Blanka Nyklová, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i., M.: 608 928 657, blanka.nyklova@soc.cas.cz
- Filip Poštulka, mediální zástupce FHS UK, M: 724 104 295, filip.postulka@fhs.cuni.cz

Text této tiskové zprávy, k němuž vykonává autorská práva Fakulta humanitních studií UK., je dostupný pod licenčními podmínkami Creative Commons Uvádějte autora 3.0 Česko. Užití textu na základě zákona tím není nijak omezeno, zúženo či limitováno.